

- [Vijesti](#)
- [Vjera](#)
- [Obitelj](#)
- [Kultura](#)
- [Academicus](#)
- [Video](#)
- [Kolumne](#)
- [Misna čitanja](#)
- [Velike teme](#)

DEUS EX MACHINA (3)

Možda nekima zvuči čudno, ali ako svijet danas želi sačuvati smisao tjelesnosti morat će se obratiti Crkvi

Na prvi pogled može izgledati paradoksalno da upravo Crkva danas toliko govori o tijelu. To je većinom posljedica površnog i pristranog slušanja onoga što je Crkva oduvijek govorila.

Lucija Ćorić

Foto: Shutterstock

Od 1979. do 1984. papa Ivan Pavao II na svojim audijencijama srijedom držao bi kratku katehezu. Rijetki su tada shvaćali da će od tih kateheza nastati teologija tijela, ali činjenica da je papa pet godina odlučio govoriti o našoj tjelesnosti možda tek sada otkriva njegov proročanski dar i osjećaj za znakove vremena. O teologiji tijela moglo bi se puno toga reći, ali ono što znam jest da je zagrebački studentski vjeronauk don Damira Stojića bio najposjećeniji uvijek kada bi na red došla upravo ta tema. Tome se ne treba čuditi.

Tijelo je, bez sumnje, u suvremenom svijetu vrlo popularna tema, najčešće u kontekstu zdravlja ili izgleda. Iza nas je ljeto i neki su na plažama ponosno isticali svoje „tijelo za plažu“, dok su se drugi možda ovog ljeta opustili, previše jeli i pili, pa sada razmišljaju o odlasku na dijetu. Bavljenje sportom ili nekom fizičkom aktivnosti nikad se nije više propagiralo, a razne preparate za tjelesno zdravlje da i ne spominjemo. Instagram profili puni su zamamne hrane, dobrih pića, kozmetičkih proizvoda i savjeta kako sve to kombinirati na zdrav način. Još smo uvijek i u pandemiji koja nam je svima osvijestila našu tjelesnost, činjenicu da smo krhki i podložni bolesti. Ali i da naše tijelo treba drugoga.

Pod tim mislim i na fizičku brigu koju nam onaj drugi treba pružiti kada smo bolesni, ali i na vrlo zanimljivu i znanosti neuhvatljivu činjenicu da mi bez fizičkog kontakta teško možemo živjeti čak ni ako smo fizički zdravi. Radi se o naizgled nevažnoj iznimci, o onoj vrsti pomaka, gotovo nevidljivog odstupanja, „finoj prašini u oku“ i „sitnom kamenu na dnu cipele“ koji su zapravo odlučni za ocjenu o ljudskoj vrsti. A ta ocjena strelovito odskače od izjednačavanja čovjeka s drugim sisavcima i duboko proturječi onim nadanjima, a možda i čežnjama da bi virtualni psiholog, robotski liječnik ili digitalna medicinska sestra mogli biti dovoljni za čovjekovo zdravlje ili da bi virtualni sastanci, „chatovi“ i aplikacije za pronalaženje partnera mogle zadovoljiti našu potrebu za odnosima.

Ove tvrdnje svoju su praktičnu potvrdu doživjele u zadnjih godinu i pol (su)života s pandemijom i ograničenjima koja je ona nametnula. Ako se prije i moglo tvrditi suprotno, sada smo se vrlo zorno osvjedočili da svim čudima tehnologije unatoč mi i dalje želimo samo sjesti s prijateljem na pravu, fizičku kavu. Rad od kuće dobar je za promjenu, ali nedostaju nam kolege. Neko su nam vrijeme grupni video-pozivi bili zabavni, ali vrlo smo brzo poželjeli zamijeniti ih druženjem uživo. Drugim riječima, postali smo svjesni toga da imamo tijelo i da je to tijelo stvoreno za odnose s drugima.

Za neke je ta svjesnost plaćena skupom cijenom, pogotovo za one koji su čuvajući fizičko izgubili mentalno zdravlje, a takvih će, [izgleda biti sve više](#), jer iako je bilo nužno, očito nije bilo dovoljno samo sačuvati se od virusa. Ponekad fizički bolesni ljudi mogu biti sretniji i zadovoljniji od onih koji su savršeno fizički zdravi, ali čiji su odnosi narušeni. A upravo nam se to svima dogodilo za vrijeme zatvaranja i ograničenja kretanja. Nije nam nedostajala hrana, piće ili koja druga tzv. osnovna potreba, mogli smo čak i komunicirati s drugima na daljinu, ali nešto važno ipak je nedostajalo. Nedostajala je ljudska blizina, živ i stvaran čovjek s kojim se može stupiti u odnos. Dapače, s kojim se mora stupiti u odnos, jer dok virtualna komunikacija omogućava da je prekinemo jednim pritiskom na gumb, stvarom čovjeka malo je teže samo tako izbrisati ili jednostavno isključiti. Čak i ako to učinimo u mislima, tu je i dalje njegova prisutnost, prostor koji zauzima, njegovo tijelo.

U već spomenutim katehezama o teologiji tijela, papa Ivan Pavao II. naglašavao je da „ljudska osoba radije *jest* tijelo, nego da samo ima tijelo“. Time nam želi reći da je ljudsko tijelo nezaobilazno u odnosu čovjeka prema čovjeku, ali i čovjeka prema Bogu. To na prvi pogled može zvučati paradoksalno: zar ne kaže sv. Pavao da „duh oživljuje, a da tijelo ne koristi ništa“? I nije li za odnos prema Bogu najvažnije ono duhovno?

Isto tako na prvi pogled može izgledati paradoksalno da upravo Crkva danas toliko govori o tijelu. To je većinom posljedica površnog i pristranog slušanja onoga što je Crkva oduvijek govorila, iako se mora reći i da je Crkva ponekad na tom polju (kao i na nekim drugima) pogrešno ili nespretno komunicirala i na neki način sakrila ljepotu istine svog nauka. A taj nauk, sagledan u cjelini, uvijek je shvaćao da je „tijelo stožer spasenja“, kako kaže Katekizam Katoličke Crkve.

Bog je k nama došao po tijelu, utjelovio se, uzeo ljudsko obličje, postao čovjeku sličan upravo zato što je tijelo, s naših pet osjetila, naš kanal za komunikaciju i bilo je potrebno da Bog dođe na tu našu „valnu duljinu“, da nazove naš pozivni broj, da progovori našim jezikom, da se priključi na našu mrežu, da bismo mi povjerovali da nas zaista voli. To da Bog ima razum kao i mi, da je Duh kao što i mi imamo duh – to još nije bilo dovoljno da omekša naša srca. Tek kad je Bog uzeo tijelo, naše je cijelo biće moglo povjerovati da je On zaista Emanuel – Bog s nama. Utjelovljenje je sama srž kršćanstva! Bog je u tome tijelu živio, rastao, radio, smijao se i plakao, a na kraju je tim tijelom učinio najveći čin ljubavi umrijevši za nas na križu. No, kao što bi rekli prezenteri u teleprodaji, to još nije sve! Bog nam je ostavio svoje tijelo da ga blagujemo, kako bismo zauvijek mogli ostati povezani s Njim. Ne samo duhom, ne samo umom, već našim primarnim sredstvom ljubavi: tijelom.

Zato najveći problem video-sastanaka nije u tome što nam nakon nekog vremena oni postaju zamorno sredstvo komunikacije s kolegama. Problem bi postojao kada nam ne bi postali zamorni i kada ne bismo tražili živ susret s drugima. Problem aplikacija za traženje partnera nije u tome što ne funkcioniraju (dapače, izgleda da u smislu algoritama funkcioniraju odlično), nego što bi uskoro mogle postati jedino što ćemo koristiti za upoznavanje. Analogno tome, problem tehnologije općenito nije u tome što ona zbilja olakšava naše živote, nego u tome što bismo sve potpunijim oslanjanjem na nju mogli pomisliti da je lakši život jedino što je važno.

Mi nismo stvoreni ni da nam bude lako ni da bude ugodno. Stvoreni smo da budemo. Stvoreni smo „i nikada nećemo umrijeti“, kao što kaže naslov knjige o [Chiari Corbelli Petrillo](#). Primjer te talijanske supruge i majke koja je umrla na glasu svetosti možda je i najbolji dokaz toga da svrha tijela nije ni zdravlje ni izgled. Svrha je tijela ljubav. Da bi ljubio moraš imati tijelo, ali nije važno u kakvom je ono stanju, je li zdravo ili bolesno, nedostaje li mu koji ud ili važna funkcija, je li savršeno utegnuto ili pomalo opušteno, mlado ili staro. Važno je da je tu i da postoji, a ta sigurnost postojanja u sadašnjem trenutku jedina je sigurnost – osim one smrtno – koju imamo i s kojom možemo računati.

*Članak je dio niza [“Deus ex machina – Tehnologija, vjera i društvo”](#), a objavljen je u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena Autora.

Objavljeno: 17. rujna 2021.

- Oznake:
- [#aktualno](#)
- [#Deusexmachina-niz](#)
- [#LucijaČorić](#)